

Dato: 09.10.2019

Notat

Abelias innspill til statsbudsjettet 2020: Næringskomiteen

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter. Vi har rundt 2300 medlemsbedrifter med omtrent 48 000 årsverk over hele landet. Abelia har medlemmer innenfor blant annet IKT, undervisning, forskning, konsulenttenester, kreative virksomheter og interesseorganisasjoner.

Norge trenger et omstillingsbudsjett

Produktivitetskommissjonen konkluderte med at Norge må ha ny vekst som primært skapes i nye næringer, og at vi trenger et skifte fra ressursøkonomi til en kunnskapsøkonomi. Dette skiftet krever betydelig omstilling - også politisk.

Forslaget til statsbudsjett for 2020 legger opp til en moderat innstramming av oljepengebruken, og er godt konjunkturtilpasset. Den offentlige pengebruken er imidlertid fortsatt svært høy, og vi mener det både er behov for smartere ressursbruk og ytterligere innstramminger. Abelia deler regjeringens ambisjoner om et budsjett som ruster Norge for fremtiden, hvor omstilling og konkurransekraft står i fokus. Vi savner imidlertid at denne ambisjonen følges opp med skarpere prioriteringer fulgt av satsninger som understøtter nødvendig omstilling. Det er med dette utgangspunktet vi har utformet våre innspill til komiteen.

Opsjonsbeskatning

Abelia verdsetter at regjeringen ønsker å utvide opsjonsskatteordningen for små oppstartsbedrifter. Intensjonen med ordningen er god; legge til rette for at oppstartsbedrifter kan tiltrekke seg nøkkelkompetanse selv når lønnsmidlene er lave.

Problemet med ordningen er at den ikke fungerer. Finansdepartementet skriver selv i Prop. 1 at "det er uheldig at det ikke foreligger noen oversikt over bruken av ordningen".

Abelia mener det er viktig at det kommer på plass en ordning som benyttes av oppstartsbedrifter før nye utvidelser kommer.

For 2020 budsjettet foreslår Abelia at:

- ordningen utvides til å gjelde bedrifter med opptil 25 ansatte
- balansen flyttes fra 16 til 50 MNOK
- beløpsgrensen på skatteutsettelse setts til 3 MNOK.
- grensen på 3 år før opsjonen kan løses inn settes til 1 år

Dette vil forhåpentlig vis føre til at flere oppstarts- og vekstselskaper benytter ordningen. For å kunne vurdere om ordningen fungerer er det viktig at det er tilstrekkelige mange som bruker den. Sist, men ikke minst, foreslår vi at ordningen evalueres i 2021.

Kap. 920 Norges forskningsråd,
Basisbevilgninger til de teknisk-industrielle instituttene

Abelia er godt fornøyd med at det foreslås en økning i basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene på 20 MNOK kr over NFDs budsjett. Denne økningen må fortsette til internasjonalt nivå de neste 5 årene.

Næringsrettede forskningsvirkemidler – BIA og SFI

De næringsrettede forskningsvirkemidlene BIA (Brukerstyrt Innovasjonsarena) og SFI (Senter for forskningsdrevet innovasjon) er virkemidler i Forskningsrådet som treffer næringslivet og forskningsinstituttene svært godt og bygger forskningssamarbeid og innovasjon. Det er behov for å skape forskningsdrevet innovasjon også i offentlig virksomhet og vi mener derfor at også offentlig sektor bør treffes av SFI. For å sikre langsiktig forskningsdrevet innovasjon og omstilling, må BIA og SFI-ordningen styrkes og utvides til flere departementers ansvarsområder. Områdegjennomgangen av virkemiddelapparatet, hvor anbefalingene er forventet å diskuteres før nyttår, blir viktig for å innrette virkemidlene så treffsikkert og effektivt som mulig og bruke fellesskapets ressurser der de gir størst addisjonalitet og samfunns effekt.

Kap. 2421 Innovasjon Norge

Kompetansetjenester og annen profilering

Det er positivt at Invest in Norway ordningen blir ytterligere styrket med 10MNOK i 2020.

Skattefunn

Abelia er positive til at timesatsen i SkatteFUNN ordningen er foreslått styrket.

Preså Korn

Preså Kornordningen flyttes fra Innovasjon Norge til Investinor. Ordningen holdes på samme nivå som i 2019; 50 millioner. Preså Kornordningen har vist seg å fungere ved at den er innrettet mot det segmentet hvor markedssviktene er størst. Preså Kornordningen utløser privat risikokapital i den tidligste fasen til oppstartsselskap. Ordningen er en viktig grunn til at tidligfaseinvesteringer har økt i Norge. Ordningen bidrar til at flere vekstbedrifter har fått den første avgjørende kapitaltilførselen. På den bakgrunn gir det mening å øke preså Kornordningen.

Abelia mener det er nødvendig å øke preså Kornordningen fra 50 millioner i året til 100 millioner i året. Videre er det positivt at så Kornfondene og preså Korn-ordningen flyttes til Investinor og at det opprettes et statlig fond-i-fond.

Investinor

Investinor er et investeringsselskap som skal bidra til økt verdiskaping gjennom å tilby risikovillig kapital til internasjonalt orienterte konkurransedyktige norske selskaper i tidlig vekst- og ekspansjonsfase, primært nyetableringer. I tillegg til risikokapital skal selskapet bidra med et kompetent og aktivt eierskap i porteføljeselskapene. Selskapet drives på forretningsmessig grunnlag.

I forslag til statsbudsjett 2020 foreslår regjeringen å endre mandatet til Investinor. Nyinvesteringene innenfor dagens direkteinvesteringsmandat opphører, med unntak av øremerkede midler til skog- og trenæringene.

Abelia mener: Investinor fyller en viktig rolle i forhold til vekstselskapene. Det er noe ventuerkapital i dette markedsegmentet, men ikke tilstrekkelig til å sikre at tidligfaseselskap har tilgang på risikokapital når de går over i vekstfasen. Investinor har vært, og er, viktig for å øke tilgangen på risikokapital fra private aktører. Når direkteinvesteringer skal tas ut av Investinors mandat er vi bekymret for at det blir kun fokus på oppstartsmidler.

Kap. 2426 SIVA SF

Fylkeskommunene overtar som oppdragsgivere til inkubatorene og Næringshagene i 2020. Et oppdrag de overtar fra Siva. En rapport utarbeidet av SSB viser at inkubasjonsprogrammet har en svært god effekt på vekst og verdiskaping i næringslivet. Den nasjonale koordineringen på tvers av inkubatorer i ulike fylker må ivaretas.

Klyngeprogrammene

Kap. 2426 SIVA, post 71 Tilskudd til testfasiliteter (Norsk katapult)

Abelia synes det er positivt at Norsk katapult videreføres. Den er viktig for omstillingen av Norge da den korter ned veien fra idé til marked, og muliggjør samarbeid på tvers av sektorer og mellom SMB og FoUI-aktører. Ordningen er foreslått svekket med 25 MNOK. I 2020 vil prioriteringene være å øke utnyttelse av ledig kapasitet i eksisterende testfasiliteter. Abelia mener at inkubatorene og klyngene må ha en sentral rolle i å rekruttere bedrifter fra hele landet til å ha prosjekter i testsentrene. Abelia ønsker at det settes av 5 MNOK for å styrke arbeidet til inkubatorene og klyngene for å rekruttere bedrifter til testsentrene.

Kap. 2421 Innovasjon Norge, post 71 – Innovative næringsmiljøer

Abelia mener det er uheldig at det kuttet 15 MNOK til klyngeprogrammet i 2020. Begrunnelsen er gitt med at ordningen er under revisjon. Dette er alvorlig når vi vet at klyngene er selve motoren i den omstillingen norsk økonomi er inne i. Kuttet vil redusere muligheten for å ta opp nye klynger i programmet i 2020, og flere av de modne klyngene står nå uten et finansieringstilbud gjennom klyngeprogrammet i påvente av en utlysning som er planlagt andre kvartal 2020. Forslaget fremstår uforståelig når Granavolden-plattformen prioriterer å legge til rette for næringsklynger som drivkraft for innovasjon. Abelia mener at bevilgningen til klyngeprogrammet bør være på samme nivå som for 2019.

FORNY2020

FORNY2020 skal bidra til at forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner kommer til nytte og skaper verdier i samfunnet. I Granavolden-erklæringen sier regjeringen at det skal tilrettelegges for kommersialisering av forskningsresultater. Her inngår FORNY2020 som et sentralt virkemiddel som bør gis prioritet og som et minimum holdes på samme nivå som for 2019.

Abelia mener: FORNY2020 må gis prioritet og som et minimum holdes på sammen nivå som i 2019

Konkurransetilsynet

I de senere årene har det vokst frem en rekke markeder der det private er gitt anledning til å tilby varer og tjenester til innbyggere og brukere som tradisjonelt kun har vært levert av det offentlige. Samtidig ser vi en utvikling der det offentlige benytter sin kapasitet og kompetanse til å tilby tjenester på markeder som hittil har vært forbeholdt næringslivet. Resultatet er at offentlige og private virksomheter stadig oftere møtes i konkurranse. Abelia mener på bakgrunn av dette at det er på tide å vurdere konkurransetilsynets mandat og kapasitet til å gjøre tilsyn med disse konkurranseflatene, i tråd med utviklingen i for eksempel Danmark.

Abelia vil avslutte med å takke for muligheten til å komme med innspill.

På vegne av Abelia

Eline Oftedal

Leder for innovasjon og næringsutvikling